

Focus, Lef & Draakkracht

Duurzaamheidsvisie 2019-2022

Thematische verdieping

1

2. Focus

3. Lef

4. Draakkracht

In samenwerking met:

**OVER
MORGEN**

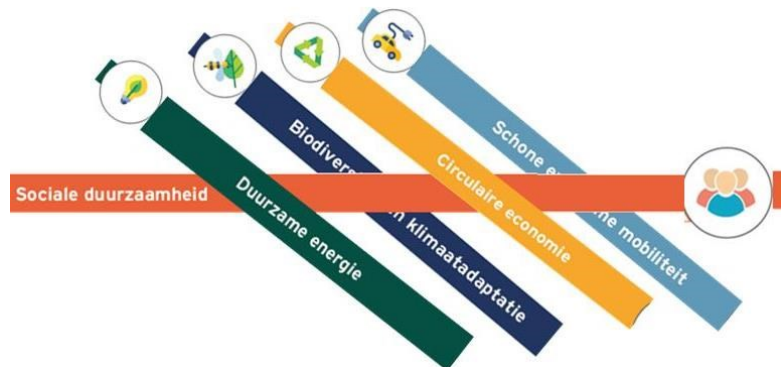
Inhoud

Inhoudsopgave.....	2
1 Inleiding.....	3
2 Sociale duurzaamheid.....	4
3 Duurzame energie.....	5
4 Duurzame mobiliteit.....	12
5 Circulaire economie.....	17
6 Klimaatadaptatie & Biodiversiteit.....	23
7 Communicatie, samenwerking en organisatie.....	28
8 Begrippenlijst.....	32
9 Bijlage: Factsheet duurzame energie Beesel 2017.....	35

1 Inleiding

Deze thematische verdieping biedt handvatten om concreet met duurzaamheid aan de slag te gaan. In het document gaan we, in navolging van de duurzaamheidsvisie, in op de volgende thema's:

- Duurzame energie;
- Schone en slimme mobiliteit;
- Circulaire economie;
- Biodiversiteit & klimaatadaptatie;
- Sociale duurzaamheid.

Hierbij is sociale duurzaamheid een thema dat door alle andere thema's vervlochten is.

Per thema hebben we de ambitie, aanleiding, doelen en route naar een duurzamer Beesel uitgewerkt. We maken daarbij een onderverdeling naar korte, middellange en lange termijn.

- Korte termijn: concrete acties tot en met 2022
- Middellange termijn: globale tussenstappen tot en met 2027
- Lange termijn: route richting de doelen 2030 en doorkijk naar 2050

De basis voor de gekozen doelstellingen, acties en routes is gelegd tijdens het totstandkomingsproces van de duurzaamheidsvisie. In diverse bijeenkomsten met inwoners, lokale organisaties en verenigingen, ondernemers, partners en belanghebbenden hebben wij veel ideeën, uitgangspunten en acties opgehaald. Deze zijn verwerkt in deze thematische verdieping van de duurzaamheidsvisie.

Levend document

De veranderingen op het gebied van technieken, beleid en regelgeving en samenleving gaan zo snel dat continu nieuwe inzichten ontstaan. Daarom is een flexibele houding essentieel. Deze thematische uitwerking van de duurzaamheidsvisie is niet in beton gegoten, maar een dynamisch document.

2 Sociale Duurzaamheid

Het thema sociale duurzaamheid loopt als een rode draad door de visie. Dat is niet voor niets. In alle acties en stappen, staat de mens en de gemeenschap centraal. Iedere inwoner en iedere organisatie – en dan hebben we het over organisaties in de breedste zin van het woord, zoals verenigingen, bedrijven, instanties, overheden – moet mee kunnen doen in een duurzame toekomst. Ongeacht wie je bent, welke achtergrond je hebt, of je een opleiding hebt gehad en wat je inkomen is. Inclusiviteit staat centraal in zowel sociaal als economisch opzicht.

Sociale duurzaamheid is een methodiek, een manier van denken en doen. Leidend is het uitgangspunt dat in alle projecten en processen (de kracht van) mensen en relaties tussen mensen en/of organisaties versterkt worden. Dat is een doorlopend proces.

Hoe willen we denken en doen?

Om sociale duurzaamheid vorm te geven wordt er iets gevraagd van de gemeente en haar medewerkers. Wat hebben we nodig van onszelf? Waartoe willen we anderen (inwoners, organisaties) uitnodigen?

Flexibiliteit: Met het oog op het resultaat (het versterken van mensen en relaties tussen mensen en/ of organisaties) bespreekt/ bepaalt iedereen zijn rol op dat moment om het proces zo ver mogelijk te helpen. Inhoudelijke resultaten groeien en veranderen mee met de mogelijkheden, wensen en behoeften van de samenleving.

Openheid: We zetten in op laagdrempelige processen waaraan iedereen op zijn eigen manier mee kan doen. De gemeente nodigt pro actief verschillende organisaties/ mensen uit om deel te nemen.

Continuïteit: We willen bereiken dat beoogde resultaten en effecten deel worden van de samenleving en als vanzelfsprekend door de samenleving in stand worden gehouden.

Waarden: wat vinden we belangrijk?

- De mens staat centraal in ons denken en doen;
- We houden rekening met identiteit, toekomstwaarde en groeimogelijkheden;
- We pakken (pro actief en reactief) ondernemend aan, met aandacht voor sociale en economische factoren (verbindingen);
- We handelen ecologisch, met natuur en omgeving als partner, (sociale) duurzaamheid als norm, kwaliteit van de openbare ruimte en een gezonde leefstijl als uitgangspunt;
- We werken samen met inwoners/ partners. Wij geloven dat iedereen op zijn of haar manier een mooie bijdrage kan leveren.

3 Duurzame energie

3.1 Wat is onze ambitie?

We zetten als gemeenschap in op energiebesparing. Wat je niet gebruikt, hoef je niet op te wekken. Daarom pakt iedereen het besparen op en activeren we elkaar hierin.

We maken van Beesel een gemeenschap die zo veel mogelijk haar eigen duurzame elektriciteit en warmte opwekt. We zijn daardoor minder afhankelijk van andere gemeenten, regio's of landen en stimuleren onze lokale/regionale economie. Mooie bijkomstigheid is dat we de uitstoot van schadelijke stoffen beperken, wat kan resulteren in een gezondere lucht.

Voor iedereen in Beesel is het mogelijk om deel te nemen in projecten en opbrengsten vloeien zo veel mogelijk terug naar de gemeenschap. Dat zien we als kans om met bewoners, bedrijven en organisaties (waaronder ook de gemeentelijke organisatie valt) te kijken op welke manier we de leefomgeving kunnen verbeteren.

De energietransitie vindt ook plaats achter de voordeur van woningen, bedrijven en clubgebouwen. Dat zit een deel in gedrag, maar zeker ook in isolatie en installaties. Vooral de transitie naar aardgasloos is erg ingrijpend. We zoeken samen naar oplossingen die betaalbaar zijn en waarbij de gehele gemeenschap de kans heeft om te participeren.

3.2 Waarom doen we dit?

3.2.1 Klimaatverandering, schaarste en afhankelijkheid

Klimaatverandering is een belangrijke aanleiding voor de energietransitie. CO₂ en andere emissies, afkomstig van fossiele brandstoffen, zijn verantwoordelijk voor onder andere temperatuurstijging, droogte en stijging van de zeespiegel en hebben daarmee een enorme effect op ecosystemen en het welzijn op aarde. Fossiele brandstoffen zijn bovendien eindig en we zijn straks meer afhankelijk van andere landen. Ook in eigen land zien we problemen met fossiele bronnen, zoals de aardbevingen bij de winning van aardgas in Groningen.

3.2.2 Kansen voor Beesel

De energietransitie biedt zeker ook kansen. Duurzame energie wordt steeds vaker decentraal opgewekt. Opbrengsten blijven dus steeds meer binnen nationale en regionale, maar ook lokale grenzen. Dat kan onze lokale en regionale economie versterken.

De energietransitie is van ons allemaal, daarom moeten we ook allemaal de kans krijgen om hieraan mee te doen en er de voordelen van ontvangen. Beesel wordt schoner qua emissie en fijnstof en dat merken we in onze leefomgeving.

3.2.3 (Inter)nationale kaders

We zijn als gemeente afhankelijk van regionaal, provinciaal en (inter)nationaal beleid en aanpak. We werken samen met deze bovenlokale partners en overheden. Vaak is dat efficiënter, goedkoper en doelmatiger dan alles zelfstandig doen. We maken daarbij handig gebruik van financieringsregelingen, onderzoeken, richtlijnen en dergelijke, die andere overheden en publieke partners aanbieden. Soms lopen we tegen remmende regelgeving en beleidskaders aan van andere overheden. We zoeken dan de grenzen van de regelgeving op.

Het Rijk volgt het klimaatakkoord van Parijs als het gaat om de doelstelling van 85% - 95% CO₂-besparing in 2050. In 2030 wil de rijksoverheid op 49% CO₂-besparing zitten. Het Rijk stelt bovendien dat de gebouwde omgeving in 2050 van het aardgas af moet en dat in 2030 de gaskraan in Groningen wordt dichtgedraaid. We moeten daarom als gemeente uiterlijk 2021 een transitievisie warmte opstellen. Daarin staat welk gebied we wanneer en op welke manier van het aardgas afhalen. Op regionaal niveau vraagt het rijk op korte termijn om een Regionale Energie Strategie (RES). Daarin moet de verdeling van opwek van duurzame energie tussen en binnen regio's duidelijk worden om aan de nationale doelstellingen te voldoen. In 2019 moet daar een startnotitie en een eerste concept voor liggen.

3.3 Wat doen we?

3.3.1 Wat doen we nu al?

We zijn al een tijdje onderweg in de energietransitie in Beesel. Zo is vanuit de gemeente Beesel, Venlo en Venray in 2013 de energiestrategie 'Energie voor groene groei 2013-2030' opgesteld. Ook werkt de gemeente samen met 15 gemeenten binnen de regio Noord- en Midden-Limburg aan de duurzaamheidsopgave binnen de Regionale Energie Strategie (RES).

De gemeente heeft enkele jaren geleden initiatief genomen om nieuwbouwwijk Oppe Brik aardgasloos te ontwikkelen en liep daarmee vooruit op wetgeving.

Maar ook inwoners en organisaties zijn erg actief. Er zijn verschillende organisatieplatforms en bewoners manifesteren zich in organisaties zoals stichting De

Groene Vogel en energiecoöperatie Joris Wekt Op. Samen met deze organisaties pakken we nu al energiebesparing en collectieve opwek op.

3.3.2 Wat gaan we doen?

Er moet nog veel gebeuren en de energietransitie moet concreet worden. Daarom hebben we doelstellingen geformuleerd voor 2030. Deze doelstellingen zijn streefwaarden.

- Circa 20% energiebesparing ten opzichte van 2015 (van circa 1.265 TJ/jaar naar circa 1.010 TJ/jaar);
- Circa 20% van de gebouwde omgeving aardgasvrij:
 - We stellen in 2021 een transitievisie warmte op om te bepalen hoe en wanneer we welke gebieden van het aardgas af halen;

- Circa 40% van de geschikte daken zijn voorzien van zonnepanelen (het aandeel ligt nu op circa 15% bij woningen) – zowel zonnepanelen voor elektriciteit als zonnecollectoren voor warmte:
 - We zetten specifiek in op zonnepanelen op bedrijfsdaken en andere grotere gebouwen (niet zijnde woningen);
- Circa 370 TJ/jaar aan grootschalige opwek van lokale hernieuwbare energie.

3.3.3 Bijstelling van de doelstellingen naar huidige realiteit

We constateren dat een realistische doelstelling vraagt om een bijstelling van de energiestrategie 'Energie voor groene groei 2013-2030'. De doelstelling hierin was energieneutraal in 2030 met compensatiemaatregelen. De factsheet uit bijlage 1 is gebaseerd op de doelstellingen van deze energiestrategie.

We zouden met deze doelstelling erg vooruitlopen op de doelstellingen van de Rijksoverheid, die als doelstelling een aardgasvrije gebouwde omgeving en energieneutraliteit in 2050 hanteert.

De factsheet gebruiken we nog steeds als leidraad, maar met daarbij een nuancering. De stip op de horizon ligt nog steeds op 2030, maar sommige doelstellingen hebben een verdere doorkijk:

- We realiseren de verwachte besparing van 34% in 2040 in plaats van 2030. Kijkend naar de typische groei bij transitie, komen we in 2030 uit op een besparing van 20% (t.o.v. 2015);
- We realiseren een aardgasvrije gemeente in 2050 in plaats van 2030, of zoveel eerder als mogelijk;
- We behouden de verwachte grootschalige duurzame opwek van 370 TJ/jaar in 2030, uitgaande van voldoende ruimtelijke potentie en netwerkcapaciteit in onze gemeente.

3.4 Hoe doen we dat?

De doelen en daaraan gekoppelde acties hebben we onderverdeeld in vier subthema's: besparing, warmte, elektriciteit en opslag. Afhankelijk van het soort opslag valt dit subthema onder warmte of elektriciteit. We lichten kort de subthema's toe. Vervolgens formuleren we per subthema welke acties, stappen en doelen er gerealiseerd kunnen worden. Dat doen we in drie periodes van vier jaar: 2019-2022, 2023-2026 en 2027-2030.

Alle acties, stappen en doelen zijn streefwaarden.

3.4.1 Subthema's

Besparing

De besparingsdoelstelling voor 2030 is 20% ten opzichte van het energiegebruik van 2015.

Wat je niet gebruikt, hoeft je niet op te wekken. Het energievraagstuk begint dus met besparing, zowel op het gebied van elektriciteit als warmte (waaronder aardgas). Dat is iets waar we allemaal mee bezig kunnen zijn in ons dagelijks leven: van tijdig je verwarming uitzetten tot investeren in een zuinige koelkast. Gedragsverandering is niet eenvoudig. Het vraagt om urgentie, bewustwording, handelingsperspectieven en een omgeving die zowel de gemeenschap als de gemeente activeert.

Isolatie is een belangrijke stap in energiebesparing. Isolatie is namelijk nodig om op termijn over te schakelen naar een duurzame warmteoplossing (zie kader).

Warmte

De doelstelling is dat we een aardgasvrije gemeente realiseren in 2050 in plaats van 2030, of zoveel eerder als mogelijk. We stellen hiervoor een transitievisie warmte op uiterlijk in 2021;

Aardgas is momenteel onze belangrijkste warmtebron. Daar moeten we vanaf. Er zijn efficiënte en bewezen duurzame alternatieven, zoals het warmtenet en de warmtepomp. Ook is waterstof in opkomst, maar is het de vraag of deze energiedrager het meest geschikt en beschikbaar is om in de woningvoorraad toe te passen. Verwachting is dat waterstof vóór 2030 nog geen grote rol gaat spelen. De best passende oplossing is bovendien afhankelijk van de gebouwde omgeving, beschikbare energiebronnen in de nabijheid en infrastructuur. Een warmtenet is een optie, maar is afhankelijk van schaal en de aanwezige bronnen zoals aquathermie uit oppervlakte- of afvalwater. Om hierin weloverwogen keuzes te maken, gaan we als gemeente en gemeenschap samen een transitievisie warmte opstellen (zie ook de acties).

Koppeling van besparing en warmte

Aardgas levert hoge temperaturen. Hiermee kunnen we met weinig of zelfs geen isolatie, onze woningen toch comfortabel verwarmen. Duurzame warmteopties, zoals een warmtenet of een warmtepomp, geven lagere temperaturen af. We zullen onze woningen daarop eerst moeten aanpassen, door beter te gaan isoleren. Daarmee kan iedereen direct starten. Zo besparen we al een hoop energie!

Overigens hoeven we onze gebouwen niet allemaal nu en tegelijkertijd aardgasvrij te maken. Een belangrijk actie tot 2022 is het opstellen van een transitievisie warmte, waarin we een fasering gaan aanbrengen welk gebied wanneer en op welke manier van het aardgas af gaat. Uiteindelijk moet iedereen in 2050 van het aardgas af zijn

Elektriciteit

Doelstelling voor de opwek van elektriciteit is dat we in 2030 de berekende grootschalige duurzame opwek van 370 TJ/jaar in 2030 willen bereiken, uitgaande van voldoende ruimtelijke potentie en netwerkcapaciteit in onze gemeente. We zetten tevens in op elektriciteitsopwek door zonnepanelen op woning- en bedrijfsdaken te stimuleren.

De factsheet in bijlage 1 laat zien dat we met het volleggen van alle geschikte daken in Beesel, in bijna 15% van de toekomstige energievraag kunnen voorzien. Helaas dus niet voldoende om ons dorp volledig van duurzame energie te voorzien. Aanvullend is er daarom grootschalige opwek nodig, bijvoorbeeld in de vorm van één of meerdere zonnenvelden, windturbines, of een combinatie daarvan. Mogelijk kunnen in de toekomst ook nog andere, innovatieve bronnen een bijdrage leveren.

Wat betreft grootschalige opwek kunnen we flinke stappen zetten. Dat vraagt om lef en doorzettingsvermogen van gemeente en gemeenschap. De gemeente stelt een beleidskader grootschalige energieopwek op samen met de Beeselse gemeenschap, zodat we gezamenlijk de lasten dragen en ook de vruchten plukken van grootschalige energieopwek.

Opslag

Energieopslag gaat een zeer belangrijke rol spelen in de energietransitie. Tot 2030 zal echter de nadruk liggen op technische innovatie, experimenteerruimte en doorontwikkeling van beleid en financiële maatregelen. Grootschalige introductie van opslag in de gebouwde omgeving verwachten we pas na deze tijd. Maar we willen op alle gebieden flexibel zijn. Inspringen op nieuwe ontwikkelingen en mogelijke (innovatieve) projecten, liefst ook in samenwerking met buur- en regiogemeenten, omarmen we.

3.4.4 Acties, stappen en doelen van nu t/m 2022

Besparing

We vervolgen en intensiveren een isolatiecampagne en besparingsaanpak(ken) voor onze inwoners met onder andere stichting De Groene Vogel. We voeren een plan uit om de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed verder te brengen.

Warmte

We stellen een transitievisie warmte op, samen met onze stakeholders in afstemming met bewoners en organisaties in Beesel. Daarin komt te staan welke gebieden in gemeente Beesel wanneer van het gas af gaan en op welke manier. Voor de gebieden die we vóór 2026 aanwijzen, maken we ook een plan over hoe we dat gaan doen.

Elektriciteit

We stellen een beleidskader duurzame energie-opwek op, dat een afwegingskader biedt om alle belangen integraal af te wegen en om initiatieven op het gebied van zon- en windenergie te beoordelen en erop regie te houden. Met aandacht voor inpassing in de omgeving en kansen voor de gemeenschap om deel te nemen, bijvoorbeeld via een energiecoöperatie Joris Wekt Op. Als gemeente onderzoeken we of we zelf ook aandelen kunnen/willen nemen in energieopwekking en netwerken. We gaan ook aan de slag met zon op daken, zowel bij particulieren als op grotere daken (bedrijfsdaken, publieke daken en hallen). We houden, naast de reguliere zon- en windmogelijkheden ook oog voor innovatieve ontwikkelingen.

Overig

De gemeente faciliteert de gemeenschap met de realisatie van duurzame energie. We maken een plan voor een fysiek (vast en/of mobiel) informatiepunt in Beesel waar kennis kan worden opgedaan. We inventariseren bestaande middelen (lokaal, regionaal, nationaal) en maken waar nodig een plan van aanpak voor nieuwe middelen om duurzame investeringen betaalbaar te maken en houden. Daarnaast doen we onderzoek naar de mogelijkheden van energieopslag in gemeente Beesel en zetten we in op een pilotproject energieopslag.

Met de netwerkbeheerder gaan we borgen dat onze ambities aansluiting kunnen vinden op de landelijke infrastructuur tegen de economisch meest voordelige kosten.

We onderzoeken de kansen om onze gemeentelijke leges en belastingen te vergroenen om duurzame ontwikkelingen door particulieren, organisaties en bedrijfsleven te stimuleren en te belonen.

3.4.3 Acties, stappen en doelen van 2023 t/m 2026

Besparing

De gebouwen die volgens de transitievisie warmte vóór 2030 van het aardgas af gaan, zijn klaar voor een alternatieve duurzame warmteoptie. Ze hebben geschikte isolatie en verwarmingssystemen om de woningen comfortabel aardgasvrij te verwarmen.

Warmte

Er is een aanpak per gebied (een wijkuitvoeringsplan) om van het aardgas af te gaan, voor de gebieden die na 2030 zijn aangewezen. Er zijn daarnaast één of meerdere pilotprojecten voor warmteopslag gerealiseerd. Concreet is er minimaal één energieopslagsysteem in een bestaand gebied of bij een duurzame bron gerealiseerd.

Elektriciteit

De eerder opgestelde aanpak voor verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen wordt verder uitgevoerd. Daarnaast zijn alle plannen bekend om in de doelstelling voor grootschalige energieopwek te voorzien. We streven naar realisering van de helft van de benodigde capaciteiten voor grootschalige energieopwek. Daarbij zijn we echter afhankelijk van de capaciteit van het netwerk en dus van de netbeheerder.

3.4.4 Acties, stappen en doelen van 2027 t/m 2030

Besparing

Er ligt een plan van aanpak voor isolatie van de woningen die na 2030 van het aardgas afgaan. De eerste woningen die na 2030 van het aardgas afgaan, zijn of worden geïsoleerd en klaargemaakt voor de gekozen duurzame warmteoptie.

Warmte

Het eerste gebied is van het aardgas af. Daarvoor zijn de infrastructuur en eventueel benodigde warmtebron(nen) gerealiseerd. Opslag is een eis bij grootschalige renovatieprojecten van de woningcorporatie.

Elektriciteit

Alle beoogde grootschalige energieopwek (370 TJ/jaar) is gerealiseerd. Een plan van aanpak voor zonnepanelen op alle resterende geschikte daken is opgesteld.

3.4.5 Acties, stappen en doelen na 2030

Infrastructuren en warmtebronnen voor een aardgasvrije gemeente Beesel zijn gerealiseerd. Alle gebouwen zijn aardgasvrij gemaakt voor 2050. Alle geschikte daken liggen vol met zonnepanelen.

Hiermee is de gemeente Beesel uiterlijk 2050 energieneutraal en in ieder geval is de gebouwde omgeving 100% aardgasvrij.

3.5 Wat levert het op?

Een schone, gemeente door de fossielvrije opwek van lokale of regionale duurzame energie.

Duurzame energie moet voor iedereen betaalbaar zijn en blijven. Bij zonneprojecten op daken, zonneweides of windparken is de betaalbaarheid van aandelen in zon en wind geborgd. Zodat ook mensen met lagere of geen inkomens en mensen zonder bruikbaar dak mee kunnen doen. Ook besparen helpt bij het betaalbaar houden van de energierekening.

Opbrengsten uit grootschalige projecten vloeien in ieder geval deels terug naar de samenleving. Als we met de gemeenschap nadenken over duurzame energie of energiebesparing, sluiten we aan bij de behoeften die in de wijk leven. Aardgasvrij is geen doel op zich, maar een middel voor een betere leefomgeving, zoals een comfortabele woning. De behoeften van de bewoners kunnen ook op hele andere gebieden liggen dan energie. Daar gaan we graag het gesprek over aan en mee aan de slag.

4 Duurzame mobiliteit

4.1 Wat is onze ambitie?

Gemeente Beesel werkt samen met de gemeenschap aan een toekomst waarin mobiliteit er anders uitziet. Niet alleen duurzaam, maar slim, schoon, veilig en aangenaam. De transitie naar nieuwe duurzame vormen van vervoer en een andere manier van verplaatsen, brengt verandering met zich mee. Voor Beesel is het belangrijk om dit zo te doen dat er een aantrekkelijk mobiliteitssysteem uit komt, wat toegankelijk is voor iedereen en goede ruimtelijke bereikbaarheid faciliteert. Mobiliteit moet veilig zijn, geen schade opleveren en de kwaliteit van leefbaarheid verhogen. Iedereen maakt gebruik van mobiliteit en draagt er aan bij. Dus ook hier geldt, mobiliteit doen we in Beesel GewoonSamenDuurzaam.

4.2 Waarom doen we dit?

Regionale samenwerking

Naast het volgen van landelijk beleid is regionale samenwerking belangrijk voor mobiliteit in Beesel. In dit kader werken de acht gemeenten in Noord Limburg binnen het initiatief Trendsportal samen aan een nieuwe visie voor mobiliteit in de regio. De mobiliteitsvisie van Trendsportal, inclusief kernwaarden, ambities en doelen, is op 29 januari 2018 ook door de gemeenteraad Beesel vastgesteld. Zo vormt deze visie de basis voor het mobiliteitsbeleid van Beesel; met als 5 belangrijkste uitgangspunten:

- Verhogen van kwaliteit van leven;
- Verbeteren ruimtelijk economische bereikbaarheid;
- Ondersteunen Milieu en Energietransitie;
- Verbeteren van de verkeerveiligheid;
- Aantrekkelijk mobiliteitssysteem.

Mobiliteit, milieu en de energietransitie

Ondersteuning van milieu en de energietransitie is een belangrijk onderdeel van het mobiliteitsbeleid. In Beesel is momenteel circa 38% van het energiegebruik afkomstig van benzine, diesel en LPG voor verkeer en vervoer (530 TJ). Dit betekent dat mobiliteit een belangrijk bijdrage kan leveren aan de transitie naar een energie- en klimaatneutrale gemeente.

Nieuwe manier van transport betekent andere vormen van energie (elektrisch en/of waterstof). Met andere woorden: het gebruik van fossiele brandstoffen neemt af, maar de vraag naar elektriciteit en/of waterstof neemt toe. Voordeel van deze laatste energievormen zijn schonere en gezondere lucht en minder geluidsoverlast.

Integraal beleid

De doelstellingen in deze duurzaamheidsvisie richten zich met name op het energieaspect van mobiliteit. Om het gewenste toekomstbeeld van mobiliteit in Beesel te bereiken is het van belang dat mobiliteit integraal wordt benaderd, gekoppeld aan bestaand beleid op het gebied van mobiliteit. Ook hebben mobiliteitsvraagstukken invloed op de openbare ruimte en raakvlakken met andere duurzaamheidsthema's als sociale duurzaamheid.

4.3 Wat doen we?

4.3.1 Wat doen we nu al?

In Beesel zijn veel ideeën en initiatieven op het gebied van mobiliteit. Zo is de Mobie deelauto van de gemeente een mooi voorbeeld. De bedoeling is het aantal auto's uit te breiden en te verbreden naar deelmobiliteit voor de gemeenschap. In samenwerking met Trendsportal zijn in de regio verschillende projecten opgezet. Zo wordt gewerkt aan de fietssnelweg tussen Roermond en Venlo. Zetten we in op duurzame mobiliteit in het bedrijfsleven. Een leuk initiatief is dat in samenwerking met een lokale ondernemer tussen Beesel en Brüggen elektrische golfkarretjes ingezet worden om recreatief vervoer op korte afstand te verduurzamen.

4.3.2 Wat gaan we doen?

Mobiliteit volledig verduurzamen is een flinke opgave. Om hier stappen in te zetten gaan we aan de slag op drie verschillende thema's:

- Verminderen van mobiliteitsbewegingen - Onnodige verplaatsing wordt voorkomen, vooral voor verplaatsingen met motorvoertuigen waarbij fossiele brandstoffen gebruikt worden;
- Veranderen van mobiliteit – OV, fiets en lichte elektrische voertuigen gebruiken als alternatief voor personenvervoer;
- Verduurzamen van mobiliteit - De overige mobiliteit wordt duurzamer door fossiele brandstoffen uit te faseren en te kiezen voor duurzame alternatieven.

Deze thema's komen voort uit het feit dat huidige technologie verduurzamen kostbaar is. Daarom geniet het de voorkeur om waar nodig eerst te besparen door het verminderen en delen van mobiliteit, en vervolgens de manier waarop we verplaatsen te veranderen. Tenslotte moet de overgebleven mobiliteit ook duurzaam gerealiseerd worden.

Beesel heeft op deze subthema's de volgende doelstellingen 2030 voor de gemeenschap:

- Verminderen van mobiliteit: in 2030 circa 20% minder verplaatsingen door logistieke stromen te combineren, flexibel te werken en voertuigen te delen;
- Veranderen van mobiliteit: in 2030 zijn de fiets, lichte elektrische voertuigen en OV een aantrekkelijk alternatief voor de auto; we streven ernaar dat op ritafstanden tot 5 km 80% van alle verplaatsingen per fiets of te voet gebeurt.
- Verduurzamen van mobiliteit: in 2030 is circa 75% van alle personenvervoer verplaatsingen in Beesel emissieloos. Voor verplaatsingen onder de 15 km streven we ernaar dat deze met

(elektrische) fiets, te voet of zero emissie voertuig plaatsvinden.

Vanaf 2028 is er alleen zero emissie bevoorrading in de dorpskernen en woonwijken.

Daarnaast is mobiliteit in Beesel toegankelijk voor iedereen. In dat kader wordt onder andere aan de doelstellingen vanuit Trendsportal gewerkt:

- Toegang tot bushaltes en station voor iedereen in Beesel;
- Lokale en regionale voorzieningen zijn voor iedereen bereikbaar via collectief vervoer;
- Aandacht in opleiding voor verkeersveilig, innovatief en duurzaam vervoer op scholen en scholingsprogramma voor 65+ inwoners.

4.4 Hoe doen we dat?

De doelen en daaraan gekoppelde acties zijn onderverdeeld in de drie subthema's; verminderen, veranderen en verduurzamen. Per subthema is geformuleerd welke acties, stappen en doelen er gerealiseerd kunnen worden. Dat doen we in drie periodes van vier jaar: 2019-2022, 2023-2026 en 2027-2030. Concrete acties tot en met 2022 zijn opgenomen in het werkdocument 'Actieplan Duurzaamheidsvisie 2019-2022'. Alle acties, stappen en doelen zijn streefwaarden.

4.4.1 Acties, stappen en doelen van nu t/m 2022

De rol van de gemeente in de mobiliteitstransitie is om samen te werken met de gemeenschap. Dit wordt gedaan door te faciliteren, stimuleren en een goed voorbeeld geven. Zo worden vanaf 2022 geen dienstkilometers meer vergoed aan eigen werknemers door de introductie van deelmobiliteit. Bij iedere volgende inkoop (aanschaf en lease) wordt voor zero emissie voertuigen gekozen. In gemeenschappelijke regelingen als MGR, Veiligheidsregio, Omnibuzz & RUD wordt hierop aangestuurd.

- Verminderen van mobiliteit wordt gestimuleerd door beleid op te stellen voor deelauto's, er wordt een marktconsultatie voor de kansen op dit gebied gedaan, er worden parkeernormen in gebieds-ontwikkelingslocaties herzien en er worden nieuwe vervoersconcepten getest. Ook wordt ingezet op het stimuleren van thuiswerken en lokale initiatieven. Daarnaast wordt een grootschalig onderzoek opgezet met distributiepartijen om distributiestromen en kansen voor slimme combinaties in kaart te brengen. De regio onderzoekt of het kansrijk is om zich aan te sluiten bij de Green Deal ZES (Zero Emissie Stadslogistiek).
- Veranderen van mobiliteit wordt onderzocht door een analyse van regionale vervoersbewegingen en het definiëren van kansen voor OV en fietsinfrastructuur. Verandering wordt gestimuleerd door lokale initiatieven als programma fietsmaatjes op te zetten of te faciliteren. Er wordt een werkgeversaanpak duurzaam mobiliteitsbeleid in de gemeente gestimuleerd.
- Verduurzamen van mobiliteit wordt gestimuleerd door fietsen en lopen aantrekkelijker te maken en door initiatieven zoals de elektrische golfkarretjes in het centrum. Vooralsnog zullen

vooral elektrische voertuigen als duurzaam alternatief van personenvervoer gebruikt worden. Hierbij is het belangrijk dat de elektriciteit duurzaam opgewekt is. Een dekkend laadnetwerk is een randvoorwaarde voor de opschaling van elektrisch vervoer. Hieraan dragen we bij door een plankaart openbare laadinfrastructuur op te stellen, en door inkoop en realisatie van laadinfrastructuur op strategische locaties te organiseren.

De gemeente ondersteunt bedrijven door een quickscan voor het verduurzamen van wagenparken aan te bieden. Gemeentelijke inkoopkaders worden opgesteld voor inkoop en aanbesteden van mobiliteit zoals doelgroepenvervoer. Bij gezamenlijke (regionale) aanbestedingen of bij partners brengen we onze verduurzamingsstandpunten actief in.

- Er wordt onderzoek gedaan naar alternatieve duurzame brandstofverkooppunten, zoals de mogelijkheid om een waterstof tankstation en snelladers in Beesel en omgeving te realiseren.

4.4.2 Acties, stappen en doelen van 2023 t/m 2026

- *Verminderen:* Centrale punten in de wijk worden ingericht als distributiehubs. Zo hoeft logistiek vervoer minder afstanden af te leggen.
Deelvervoer wordt verder uitgebreid zodat dit voor iedere inwoner toegankelijk is en regelmatig gebruikt kan worden.
- *Veranderen:* Het fietsnetwerk, fietsstallingen en snelfietsroutes in Noord-Limburg zijn gerealiseerd en worden gebruikt door inwoners en bezoekers. Daarnaast wordt dit netwerk ook verbeterd.
- *Verduurzamen:* Openbare parkeerplaatsen bieden voldoende mogelijkheid om elektrische voertuigen op te laden. Deze zijn voorzien van V2G (van voertuig naar netwerk terugladen) technologie om een oplossing te bieden voor ongelijktijdigheid in gebruik en opwek van duurzame energie. Beleid wordt ingevoerd om duurzame distributie te stimuleren.

4.4.3 Acties, stappen en doelen van 2027 t/m 2030

- *Verminderen:* Deelvervoer wordt een standaard in elke wijk door mobiliteitshubs uit te rollen.
- *Veranderen:* Een hoogwaardig en compleet fietsnetwerk is gerealiseerd. Alle bedrijvenlocaties zijn goed en snel per fiets bereikbaar, locaties met meer dan 250 arbeidsplaatsen zijn bereikbaar met een collectief vervoersysteem.
- *Verduurzamen:* Waar mogelijk worden bestaande brandstofverkooppunten voorzien van en vervangen door duurzame alternatieven.

4.4.4 Acties, stappen en doelen na 2030

- *Verminderen:* Op de lange termijn richten we Beesel zo in dat minder autoverplaatsingen nodig zullen zijn. Ook wordt het gebied meer ingericht op OV en deelvervoer.

- *Veranderen:* Welke vormen van mobiliteit dominant zullen zijn na 2030 is moeilijk te voorspellen. We staan ervoor om ook na 2030 een slim en collectief vervoerssysteem te realiseren. Het concept MaaS – *mobility as a service* – is daarbij een mooi uitgangspunt; verschillende vormen van vervoer worden gecombineerd om vervoer van A naar B voor de gebruiker zo toegankelijk en makkelijk mogelijk te maken. Daarnaast blijft vervoer per fiets en te voet de voorkeur genieten.
- *Verduurzamen:* Na 2030 worden stappen gezet om de laatste 25% personenvervoer te verduurzamen. Distributie en logistiek vervoer wordt ook duurzaam gerealiseerd, bijvoorbeeld door milieuzones in te stellen.

4.5 Wat levert het op?

In 2050 is alle transport in Beesel CO₂ neutraal, en dat niet alleen. Het verkeer is veilig, schoon en toegankelijk. Door de komst van gedeelde autonome voertuigen die op afroep beschikbaar zijn kan elke bewoner van Beesel overal komen en ziet mobiliteit er heel anders uit. Een duurzaam mobiliteitssysteem levert elke bewoner wat op. Zo wordt bereikbaarheid groter, wordt het vervoer meer toegankelijk en zijn er meer combinaties mogelijk om van A naar B te komen. Niet alleen de vervoersmiddelen veranderen, maar het betekent ook dat ook de ruimte hierop wordt ingericht; er is een dekkende laadinfrastructuur. Wanneer parkeernormen worden aangepast en de focus ligt op vervoersmiddelen delen in plaats van bezitten is er ook meer ruimte over voor groen en andere wenselijke inrichting van de ruimte.

5 Circulaire economie

5.1 Wat is onze ambitie?

In een duurzaam Beesel is afval een grondstof. De mate van duurzaamheid is een belangrijke

overweging bij de aanschaf van producten en de leefstijl van inwoners van Beesel. Na het gebruik worden producten waar mogelijk gerepareerd of hergebruikt. De overige producten worden gescheiden ingezameld zodat producenten er weer nieuwe producten van kunnen maken. We zorgen ervoor dat zo min mogelijk schadelijke producten binnen ons grondgebied gebruikt worden.

Inwoners van Beesel hechten minder aan bezit en kiezen vaak voor het delen van spullen en het gebruik van spullen door bijvoorbeeld leaseconstructies. Hierdoor wordt hergebruik en reparatie door producenten en leveranciers beter mogelijk en ontstaan kringlopen. Het delen van spullen door bewoners en ondernemers draagt bij aan de betaalbaarheid van leven en aan meer sociale cohesie.

Producenten in Beesel nemen langdurige verantwoordelijkheid voor hun producten. Daarmee doelen we op produceren met minder, hernieuwbare en/of gerecyclede grondstoffen en demontabel produceren zodat reparatie beter mogelijk wordt en zorgen dat de grondstoffen na het gebruik weer nuttig toegepast worden waardoor voorheen afval nu grondstof is. Dit zorgt voor toekomstbestendige ondernemingen en behoudt van werkgelegenheid en een duurzaam Beesel.

5.2 Waarom doen we dit?

5.2.1 Eindigheid van primaire grondstoffen

We gebruiken nu meer grondstoffen dan de aarde ons jaarlijks levert. 2,5 miljard extra consumenten erbij in 2050 betekent dat we meerdere aardes nodig zullen hebben. We hebben er slechts één, ofwel: 'het moet anders'. Daarnaast komen veel primaire grondstoffen uit onstabiele landen wat onzekerheid brengt voor onze economie.

5.2.2 Klimaat

Door het winnen van grondstoffen en de vervaardiging van producten komt CO₂ vrij. In het Nationale Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over de beperking van CO₂-uitstoot. Door materiaalkringlopen kan er op een duurzamere manier geproduceerd worden. Op de schaal van Nederland verwacht men 10% CO₂-besparing door een circulaire economie.

Wat bedoelen we met een circulaire economie?

In een circulaire economie gaan we veel slimmer om met onze grondstoffen. We gebruiken en verbruiken zo min mogelijk grondstoffen en gaan grondstoffen maximaal hergebruiken. Er worden producten ontwikkeld die zuiniger zijn en vinden nieuwe, slimme manieren om ze te produceren. Daarna gaan we slimmer met ze om, door ze te delen en door te geven. Kortom, we gaan efficiënter om met grondstoffen; producten worden efficiënter ontworpen en materialen zoveel mogelijk hergebruikt. In een circulaire economie stappen we af van de lijn 'produceren, consumeren en daarna weggooien'. We streven ernaar de cirkel zoveel mogelijk rond te maken zodat we kunnen voorzien in behoeften zonder onaantvaardbare milieudruk en zonder uitputting van natuurlijke hulpbronnen

5.2.3 Kansen

Een circulaire economie is een uitdaging, maar biedt voor ondernemers ook kansen om zich te onderscheiden. Het biedt meer leveringszekerheid door de beschikbaarheid over grondstoffen en daarmee zijn zij voorbereid op de toekomst. Dit draagt bij aan het behoud van werkgelegenheid in Beesel. Voor bewoners biedt de verschuiving van bezit naar gebruik meer service en gemak en door het delen van spullen blijft het leven betaalbaar en wordt onderling contact bevorderd.

5.2.4 Nationale en provinciale kaders

De Rijksoverheid richt zich via het Rijksbrede programma 'Nederland Circulair in 2050' op een circulaire economie in 2050 en in 2030 50% minder gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen). Het programma bouwt voort op programma's als VANG (Van Afval Naar Grondstof) en Biobased Economy. VANG is bedoeld voor preventie, afval scheiden en minder restafval bij huishoudens, kantoren, winkels en de dienstensector.

Maatschappelijke partners zoals bedrijven, kennisinstituten en ook de VNG - en daarmee de gemeenten - onderschrijven deze ambitie door ondertekening van het 'Grondstoffenakkoord'. Hierin zijn strategische doelen uitgewerkt in transitieagenda's met afspraken over ontwikkelrichtingen en actie-, kennis-, investerings- en sociale agenda's, onder andere op de thema's kunststoffen, maakindustrie en consumptiegoederen. Het Rijk zet zich eveneens in voor het wegnemen van belemmeringen die de transitie naar circulair kent, zoals het aanpassen van regelgeving.

Zo is bijvoorbeeld een verbod op asbestdaken ingevoerd dat betrekking heeft op asbestdakbedekking die in contact staan met de buitenlucht.

De provincie Limburg maakt in de 'Limburg Agenda 2030' richtinggevende keuzes voor het Limburg van morgen. 'Glokale productie en consumptie' is één van de thema's met circulaire economie op de agenda. (Daarbij is Glokaal een samentrekking van globaal en lokaal. Het houdt in het lokaal toepassen van wereldwijde (globale) inzichten.) De provincie zet in op educatie en kennisontwikkeling op dit thema. Via Afvalsamenwerking Limburg vindt kennisuitwisseling plaats en zoeken we de samenwerking waar het kan.

5.3 Wat doen we?

5.3.1 Wat doen we nu al?

We zetten al jaren in op het scheiden van huishoudelijk afval en op prijsdifferentiatie, wat heeft geleid tot een gestage afname van het huishoudelijk restafval.

Circulaire economie draait om het slim (her)gebruiken van grondstoffen, producten en goederen in een gesloten kringloop die vraagt om een andere/nieuwe denk- en werkwijze. Door ambities en doelen te stellen op dit thema ontstaat komende jaren een versnelling in kennisontwikkeling, netwerken en initiatieven.

5.3.2 Wat gaan we doen?

In 2030 is het verbruik van primaire grondstoffen (mineralen, fossiel en metalen) 50% minder dan in 2019. Deze doelstelling vertaalt zich de volgende categorieën:

Zelf doen:

- In 2030 zijn alle inkopen en aanbestedingen van de gemeente Beesel circulair en worden daarin minimaal 50% minder primaire grondstoffen gebruikt.

Samen doen:

- Stimuleren van bedrijven zodat zij in 2030 het verbruik van primaire grondstoffen (mineralen, fossiel en metalen) met 50% verminderd hebben.
- In 2025 is er bij huishoudens nog 30 kg restafval.
- In 2025 vindt er in alle gebouwen met een maatschappelijke functie, openbare ruimte en bij verenigingen scheiding van het huishoudelijk afval plaats.
- In 2025: alle eigenaren van asbesthoudende dakbedekking (die in contact staat met de buitenlucht) hebben deze verwijderd

Mee doen:

- In 2030 is er een regionaal netwerk waar gemeente en bedrijven kennis, kansen en belemmeringen met elkaar delen.

5.4 Hoe doen we dat?

Om tot een circulaire economie te komen en hierin de gemeente Beesel handvatten te bieden is gekozen om de doelen en acties te formuleren, benaderd vanuit de mate van invloed die de gemeente heeft en aanvullend op hetgeen het Rijk en de Provincie al doen. De stappen tot 2022 richten zich voornamelijk op de gemeente zelf, inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en KWD (kantoren, winkels, diensten). Concrete acties tot en met 2022 zijn opgenomen in het werkdocument 'Actieplan Duurzaamheidsvisie 2019-2022'.

5.4.1 Acties, stappen en doelen van nu t/m 2022

Zelf doen:

De gemeente vervult een voortrekkersrol om circulaire producten en initiatieven te stimuleren door het circulair inkopen en aanbesteden verder uit te breiden. Hierbij spelen ook de sociale aspecten een rol; de gemeente koopt maatschappelijk verantwoord in. Daarbij focussen we de eerste jaren op behapbare en zichtbare projecten waar met name veel geleerd wordt, bijvoorbeeld in de openbare ruimte. Na enige ervaring worden grotere en impactvollere projecten circulair ingekocht. We passen het inkoopbeleid aan zodat circulair de standaard wordt. Eind 2022 wordt 20% van de jaarlijkse inkoopomvang van gemeente Beesel circulair ingekocht.

We stellen een grondstoffenplan op waarin we uitwerken wat de acties zijn om te komen tot een vermindering van het restafval tot maximaal 30 kg.

Samen doen:

Gedrag en leefstijl zijn belangrijke elementen in de transitie naar een circulaire economie. Daarom zet Beesel in op een bewustwordingscampagne voor bewoners over verantwoord consumeren (o.a. bewust inkopen, voedselverspilling, gezond eten) en afvalscheiding. Hierin richten we ons ook specifiek op de jeugd bijvoorbeeld in samenwerking met scholen.

Om de doelen rondom afvalscheiding te bereiken, scherpen we het huishoudelijk afvalbeleid aan. Ook verenigingen, maatschappelijke organisaties, evenementen en openbare ruimte nemen mee in dit beleid. Tevens onderzoeken we de mogelijkheden om bij kantoren, winkels en diensten afval te verminderen (o.a. voedselverspilling) en afvalscheiding te verbeteren omdat deze fracties vergelijkbaar zijn met huishoudelijk afval.

Vanuit de samenleving is de behoefte aan een kringloopwinkel meerdere keren benoemd. Er wordt momenteel onderzocht wat de haalbaarheid hiervan is. Bij de afweging voor een kringloopwinkel worden ook sociaalmaatschappelijke argumenten meegewogen, zoals de mogelijkheden voor werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het scheppen van een ontmoetingsplek. Een Repair Café zou hierin geïntegreerd kunnen worden, net als een spullenuitleenpunt.

Belangrijk is dat er een duurzaam en verantwoord aanbod is van producten. Regionaal zijn reeds diverse initiatieven voor de bevordering van een circulaire economie bij bedrijven, zoals de Cradle to Cradle Venlo, Limburg Circulair/Circularity campus en Circular Science Center. Beesel zal deze initiatieven bij bedrijven onder de aandacht brengen zodat er voor bedrijven een laagdrempelige mogelijk is om te leren over circulair ondernemen. Wanneer er initiatieven vanuit het bedrijfsleven zelf ontstaan, waarin wij als gemeente een rol kunnen spelen, pakken we deze indien mogelijk op.

Gezien het landelijk verbod op asbestdaken met ingang van 1 januari 2025 ontwikkelen we een plan van aanpak om gebouweigenaren met asbesthoudende dakbedekking te faciliteren. Daarbij zoeken we samen naar mogelijkheden om een duurzame asbestsanering te realiseren, mogelijk in combinatie 'asbest eraf/ zon-pv erop'.

Mee doen:

We sluiten waar mogelijk en waardevol aan bij regionale en provinciale netwerken rondom de circulaire economie en kansen die daaruit voortkomen verspreiden we binnen Beesel.

5.4.2 Acties, stappen en doelen van 2023 t/m 2030

Zelf doen:

In de periode 2023 tot 2030 schalen we de circulaire inkoop op tot maximaal.

Samen doen:

Bedrijven zijn een belangrijke doelgroep in een circulaire economie. Vanaf 2023 onderzoeken we nader welke rol de gemeente gaat spelen om de circulaire economie te versnellen bij bedrijven. Er kan gedacht worden aan een gezamenlijke agenda, een kernteam van bedrijven, een lokaal platform voor kennisuitwisseling en samen projecten oppakken zoals het tegengaan van voedselverspilling in supermarkten en horeca.

Mee doen:

We sluiten waar mogelijk en waardevol aan bij regionale en provinciale netwerken rondom de circulaire economie en kansen die daaruit voortkomen verspreiden we binnen Beesel.

5.4.3 Acties, stappen en doelen na 2030

Na 2030 maken we de stap naar een volledig circulaire economie. Hoewel de haalbaarheid hiervan nog onbekend is, onderzoeken we te zijner tijd welke stappen we moeten zetten in ons streven naar een circulair Beesel.

5.5 Wat levert het op?

5.5.1 CO₂- en waterbesparing

Een circulaire economie leidt tot een afname van de CO₂ uitstoot en watergebruik. Op de schaal van Nederland verwacht men 10% CO₂ besparing en 20% waterbesparing. Voor Beesel is dit niet gekwantificeerd.

5.5.2 Toekomstbestendige bedrijven

Een circulaire economie biedt voor ondernemers kansen zich te onderscheiden. De mate van duurzaamheid is steeds meer een overweging om te kiezen voor een bepaald product. Neem als voorbeeld het inkoopbeleid van de gemeente Beesel waarin circulariteit het uitgangspunt wordt. Als de bedrijven in Beesel hier vroegtijdig op inzetten kunnen zij groeien en biedt dit hen langetermijn zekerheid door hun verminderde afhankelijkheid van eindige grondstoffen.

Circulair ondernemen biedt kansen voor ondernemers om zich te onderscheiden en daardoor hun marktaandeel te laten groeien. De komende jaren zal circulair ondernemen een onderscheidende factor zijn ten opzichte van bedrijven die lineair, en daarmee minder duurzaam, werken. Partijen die niet mee gaan in deze transitie zullen op ten duur naar verwachting krimpen. Door nu actie te ondernemen om het bedrijfsleven mee te nemen in de transitie naar een circulaire economie, hoeven er geen verliezers te zijn in Beesel en biedt het circulaire model dus kansen voor groei en extra onderscheidend vermogen.

5.5.3 Banen

Als de ondernemers in Beesel erin slagen om zich te onderscheiden in circulair ondernemen kan dit leiden tot groei. Om de economisch groei te realiseren zijn er mensen nodig en komen er dus banen beschikbaar. Daarnaast zijn er letterlijk handjes nodig om producten te demonteren, repareren, voor de retourlogistiek e.d. Op deze manier kan iedereen, passend bij zijn capaciteiten, profiteren van een circulaire economie.

5.5.4 Sociaalmaatschappelijk

Voor bewoners biedt de verschuiving van bezit naar gebruik meer service en gemak. Mensen hoeven zich geen zorgen te maken over onderhoud of reparatie, dit wordt door de leveranciers geregeld. Ook biedt de circulaire economie en het betalen voor gebruik de mogelijkheid om spullen te delen waardoor het leven betaalbaar blijft. Heb je geen plek voor een grasmaaier of ladder, maar je buurman wel? Door het delen van spullen bespaar je opslagruimte en kom je in contact met andere mensen. Het delen van spullen kan door dit af te spreken met anderen of door gebruik te maken van een platform zoals Peerby, SnappCar of HeelNederlandDeelt. Door contact ontstaat begrip en kunnen banden ontstaan. Zo draagt een circulaire economie bij aan de sociale cohesie in Beesel.

Bundles

Bij Bundles neem je een was-, droog-, koffie- of vaatwasabonnement dat maandelijks opzegbaar is. Je betaalt dus alleen voor het gebruik van het apparaat. Bundles zorgt vervolgens dat er bijvoorbeeld een moderne en energiezuinige wasmachine geplaatst wordt bij jou thuis. In een appartementengebouw kun je Bundles delen met medebewoners of burens.

5.5.5 Monitoring

Momenteel is er nog geen uniforme meetmethode om de voortgang op circulaire doelstellingen te meten. De verwachting is dat dit over enkele jaren wel het geval is. Dan zal bepaald worden hoe dit in te zetten.

6 Klimaatadaptatie & Biodiversiteit

6.1 Wat is onze ambitie?

Ondanks de internationale inspanningen om fossiele brandstoffen en hun emissies uit te bannen, zal de temperatuur op aarde stijgen. Beesel is straks voorbereid op klimaatverandering. Maatregelen in de gebouwde omgeving, aan de gebouwde omgeving en in de leefomgeving zijn veelal vormen van

natuurlijk groen. Dat zorgt voor een comfortabel binnen- en buitenklimaat, zonder extremen in hitte, droogte en wateroverlast. We variëren met soorten en positionering van natuurlijk groen om biodiversiteit te bevorderen. Natuurlijk groen is gezond en integreren we zo in onze gemeente dat het ook uitnodigt tot wandelen en elkaar ontmoeten.

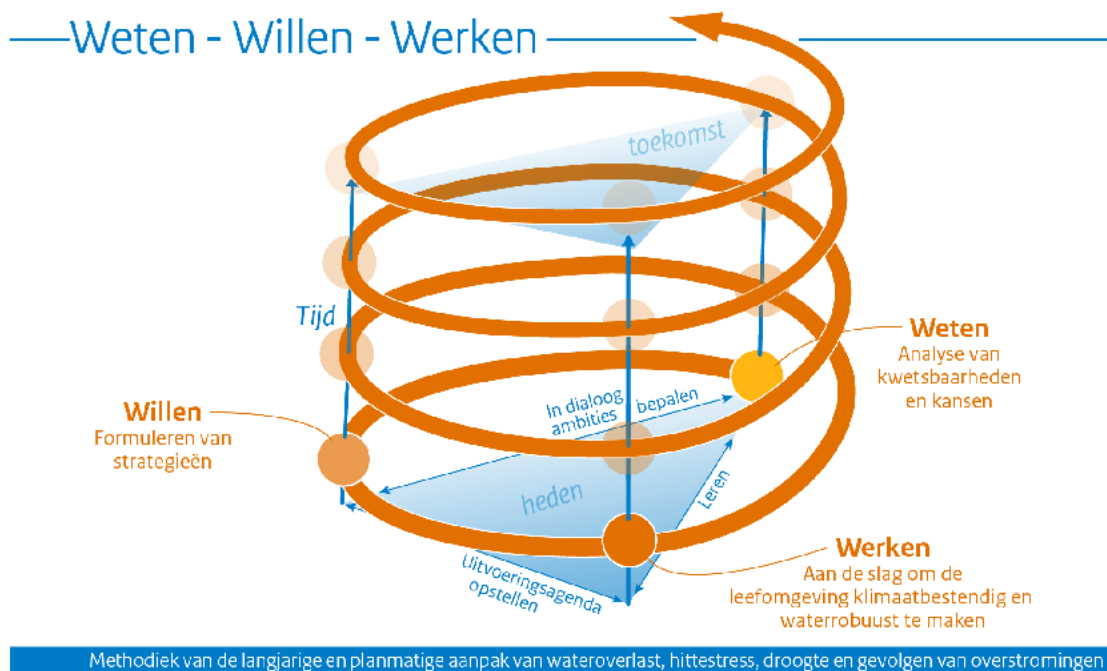
6.2 Waarom doen we dit?

Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor onze economie, gezondheid en veiligheid. Hoe we met deze risico's om gaan en ons aanpassen aan het veranderend klimaat heet klimaatadaptatie. We proberen dus schade te voorkomen of te beperken en nemen dit meteen als aanleiding om onze leefomgeving groener en gezonder te maken.

Tegelijkertijd neemt de biodiversiteit, de rijkdom aan soorten, in Nederland steeds verder af. De voornaamste oorzaken zijn de intensivering van de landbouw, verstedelijking, milieudruk en de versnippering van leefgebieden, maar ook klimaatverandering brengt verandering in de biodiversiteit. Biodiversiteit klinkt misschien wat abstract, maar het speelt een cruciale rol in onze leefomgeving. Een hoge soortenrijkdom zorgt onder andere voor schoon water, vruchtbare grond en een stabiel klimaat. Het is een kwetsbare balans die belangrijk is om te behouden.

Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie is een nationaal plan om het proces van ruimtelijke adaptatie te versnellen en minder vrijblijvend te maken. In dit plan wordt de methodiek van 'weten, willen, werken' gehanteerd: in beeld brengen wat de kwetsbaarheden zijn (weten), vervolgens ambities formuleren (willen) en aan de slag gaan om onze leefomgeving klimaatbestendig en waterrobuust te maken (werken).

Als onderdeel van 'weten' gaan alle gemeenten voor 2020 in hun eigen regio een stresstest uitvoeren, samen met de provincies, de waterschappen en het rijk. De gemeente Beesel neemt binnen de Limburgse samenwerkingsregio Waterpanel Noord deel aan een Stresstest Light. Door het thema klimaatadaptatie op te nemen in onze duurzaamheidsvisie laten we zien wat we 'willen'.

6.3 Wat doen we?

6.3.1 Wat doen we nu al?

Beesel zet al jaren fors in op afkoppeling van hemelwater zowel in woonomgeving als op bedrijventerreinen, waardoor inmiddels een flink areaal verhard oppervlak is losgekoppeld van het riool. We beschikken op verschillende plaatsen over infiltratieriolen, waardoor het hemelwater binnen het gebied blijft. Ook onderhoud aan sloten in het buitengebied draagt bij aan voorkoming van wateroverlast bij extreme regenval.

Met het oog op biodiversiteit ontwikkelen we met de samenleving op verschillende plaatsen kleine landschapselementen, zoals poelen, bosjes, insectenhôtels. We zetten in op behoud en versterking van huidige natuurwaarden en op ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden. Zo is ter compensatie van de aanleg A73 in onze gemeente het natte natuurgebied Meerlebroek ontwikkeld. Ook maken we de laatste jaren grote stappen op het gebied van ecologisch bermbeheer.

6.3.2 Wat gaan we doen?

In 2030 is de gemeente klimaatadaptief, waterrobuust en is de biodiversiteit toegenomen. Deze doelstelling vertaalt zich de volgende subthema's:

Bij vastgoed:

- We blijven maximaal inzetten op het afkoppelen van hemelwaterafvoer en zorgen ervoor dat hemelwater binnen het gebied blijft. We pakken afkoppeling vooral op bij wijkrenovatie en maken zo werk met werk.
- Vanaf 2020 zijn klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit een randvoorwaarde bij nieuwbouw, verbouw en renovatie.

In de omgeving:

- Bij alle fysieke ruimtelijke werkzaamheden wordt onderzocht of er een koppeling gemaakt kan worden met klimaat adaptieve maatregelen. Zo worden natuurlijke investeringsmomenten benut.
- Aandacht voor het koppelen van functies in het openbaar groen om zo een extra bijdrage te doen aan klimaatadaptatie en biodiversiteit, zoals het koppelen van waterberging, schaduw, natuur en spelen.
- Binnen de bebouwde kom gaan we hittestress tegen door het realiseren van groene schaduw- en rustplekken, ook zorgen we er voor dat bestaand openbaar groen van meerwaarde is voor klimaat, biodiversiteit en beleving.
- Verder uitrollen van de bomenstructuur door de gehele gemeente.

Bij het beheer:

- Vanaf 2021 wordt al het openbaar groen binnen de bebouwde kom ecologisch beheerd. Daarnaast brengen we de soorten in beeld die schade toebrengen aan de inheemse natuur en bestrijden die op een zo goed mogelijke wijze.

6.4 Hoe doen we dat?

6.4.1 Acties, stappen en doelen van t/m 2022

Hieronder beschrijven we de acties, stappen en doelen tot en met 2022. Concrete acties tot en met 2022 zijn opgenomen in het werkdocument 'Actieplan Duurzaamheidsvisie 2019-2022'.

Bij het vastgoed

We pakken de afkoppeling van hemelwater met name bij wijkrenovaties op en maken zo werk met werk. We zoeken aansluiting bij het thema aardgasloos, waarbij we ongetwijfeld ook straten gaan opengooien, en zoeken aansluiting bij de verduurzamingsopgave van WoonGoed 2-Duizend.

Om meer vastgoed in Beesel van de hemelwaterafvoer af te koppelen zetten we in op bewustwording en kennisvermeerdering bij vastgoedeigenaren. We onderzoeken geschikte klimaatadaptieve en natuurinclusieve maatregelen aan gemeentelijk vastgoed, stimuleringsregelingen voor het vergroenen van bedrijventerreinen en beginnen met het formuleren van beleid met betrekking tot klimaatadaptatie en biodiversiteit voor de beoordeling van bouwplannen. Voor het particuliere vastgoed starten we een bewustwordingscampagne over natuur inclusieve en klimaat adaptieve maatregelen gericht op particulieren die beginnen aan een renovatie of verbouwing.

In de omgeving

Met het versterken en verbeteren van de bomen- en groenstructuur gaan we meteen aan de slag: natuurlijke momenten worden benut om verharding te vervangen door groen en nieuwe bomen en struiken aan te planten. Bij renovatie, omvorming en herinrichting van groen gebruiken we zoveel mogelijk inheemse soorten en soorten die goed zijn voor de biodiversiteit. We stellen hiervoor een voorkeurslijst met betrekking tot klimaatbestendige en ecologisch waardevolle soorten voor op. Bij

nieuw te realiseren ruimten worden klimaatadaptatie en biodiversiteit integraal meegenomen in het ontwerp. Ook wordt het gemeentelijk groen opengesteld voor initiatieven, zoals moestuinen, pluktuinen, natuurlijke speeltuinen en tiny forests.

Dit sluit aan bij het water robuust maken van de buitenruimte. We gaan ervoor zorgen dat er meer water geborgen kan worden en dat het bij een hevige regenbui sneller kan wegstromen. Ook hier worden natuurlijke momenten benut om verharding te vervangen door half-verharding, water of groen. Voor de openbare ruimte wordt een inventarisatie gemaakt van de aanwezige overtollige verharding (zoals brede stoepen). Voor particulier bezit gaan we onderzoek doen naar de mogelijkheden tot het inzetten van tuincontracten. Bewoners worden actief betrokken bij de klimaatadaptatie opgave. Door inzet van (wijk)coaches worden ze geholpen bij het klimaatbestendig maken van hun tuinen. Een heldere en eerlijke informatievoorziening is hierin van groot belang.

In het buitengebied gaan we nauwer samenwerken met agrariërs voor het verduurzamen van de landbouw, waarbij we toewerken naar zuinig gebruik of afzien van gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest. Bij landschappelijke ingrepen kijken we waar we nieuwe groene structuren kunnen toevoegen en inpassen, eventueel in combinatie met duurzame energieopwekking. In het nog op te stellen beleidskader grootschalige opwek worden nemen we randvoorwaarden op voor de minimale inpassing van groen en biodiversiteit.

Bij het beheer

We stellen beheerplannen op waarin ecologisch beheer een belangrijk uitgangspunt is, wijzen pilotlocaties aan en experimenteren hier met ecologisch beheer. Ook doen we onderzoek naar de mogelijkheden om het composteren van reststromen binnen de gemeentelijke organisatie te realiseren.

6.4.2 Acties, stappen en doelen van 2023 t/m 2030

Bij het vastgoed

Hier ligt het zwaartepunt van de uitvoering; de hemelwaterafvoer van de laatste gemeentelijke panden wordt van het riool afgekoppeld. Er wordt ingezet op stimuleringsregelingen en een doorlopende campagne om de rest van het bestaande vastgoed afgekoppeld te krijgen. Er worden harde kwalitatieve eisen gesteld betrekking tot klimaatadaptatie en biodiversiteit aan nieuwe bouwplannen.

In de omgeving

We zetten verder in om de bomen- en groenstructuur te versterken en de buitenruimte waterrobuust te maken. Iedere ruimtelijke ingreep geeft een mooi natuurlijk moment om te investeren in klimaatadaptatie en biodiversiteit. De inventarisatie van overtollige verharding geeft aanleiding om op specifieke plekken ingrepen te doen. Er ligt een nadruk op de uitvoering van het groener maken van bestaande ontmoetingsplekken, speeltuinen en schoolpleinen en het aanleggen van nieuwe schaduw- en rustplekken.

Bij het beheer

Ecologisch beheer is de norm. Alleen wanneer deze beheervorm technisch of financieel gezien niet haalbaar is, wordt een uitzondering gemaakt.

6.5 Wat levert het op?

Door sterk in te zetten op klimaatadaptatie voorkomen of verzachten we schade ten gevolge van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen. Denk hierbij aan materiele schade zoals waterschade in woningen, in straten en aan sporen, maar ook daling van arbeidsproductiviteit of een hoger aantal sterfgevallen door hittestress. Doordat we een nadruk leggen op hoogwaardige groene structuren brengen we de doelstellingen omtrent biodiversiteit en klimaatadaptatie samen. Een fijnmazig netwerk van divers groen verhoogt de biodiversiteit en gaat de versnippering van leefgebieden tegen. Tegelijkertijd speelt groen en water een belangrijke rol in het verkoelen van de stedelijke omgeving en vergroot het waterbergend vermogen. Groen is ook aantoonbaar goed voor ons welzijn. Een groene leefomgeving wordt steeds meer gezien als een belangrijke factor in ziektepreventie en stressreductie. Daarmee speelt groen niet alleen een belangrijke rol bij klimaatadaptatie en het bevorderen van biodiversiteit, maar ook bij gezondheid. Groen kan aanzetten tot sociaal contact en het stimuleren van bewegen. De natuur kan mensen samenbrengen. Het is dus bijzonder goed om ons af te vragen hoe we onze openbare ruimte kunnen inrichten als groene ontmoetingsplekken die zowel gezondheid als sociale interactie bevorderen; plekken om een rondje te gaan lopen, te sporten, een praatje te maken of gewoon even tot rust te komen. Deze inzichten ondersteunen ook het 'natuurlijk' inrichten van speelplaatsen en schoolpleinen. Groen kan bijdragen aan de optimale ontwikkeling van kinderen. Het educatieve element is van groot belang door kinderen niet alleen les te geven over de natuur maar ze deze ook zelfstandig te laten ontdekken en op een spelende wijze dichterbij de natuur te brengen. Ook moes- en pluktuinen brengen een heel aantal van de hiervoor genoemde voordelen met zich mee. Het onderhouden van de tuinen is een gezonde buitenactiviteit en zet aan tot interactie, het is leerzaam (niet alleen voor kinderen) om te zien waar ons eten vandaan komt en de biodiversiteit is er ook bijzonder bij gebaat omdat er jaarrond wel iets bloeit.

7 Communicatie, samenwerking en organisatie

De transitie naar een duurzaam Beesel is een grote en complexe opgave die we als gemeente en gemeenschap gezamenlijk moeten oppakken. Communicatie, samenwerking (zowel gemeentelijk intern als met de gemeenschap) en organisatie van de transitie moeten er voor zorgen dat we dit in goede banen leiden en dat we gezamenlijk achter de visie en uitvoering blijven staan.

7.1 Communicatie en participatie - samenwerking tussen de gemeente en gemeenschap

Communicatie van de rode draad

Dat we als gemeente Beesel in een transitie naar een duurzame gemeente zitten, moet zichtbaar en voelbaar worden. De gemeenschap en de gemeente moeten zich bewust worden van de opgave en kansen die de transitie biedt. Daartoe is aan het begin van het proces om te komen tot deze duurzaamheidsvisie (juni 2018) de campagne #GewoonSamenDuurzaam gestart. Deze duurzaamheidsbrede bewustwordingscampagne blijven we voortzetten om de duurzaamheidsvisie een gedeelde visie van ons allemaal te laten worden.

Communicatie op projectniveau

De visie vertelt het grote plaatje en beschrijft het toekomstbeeld. Concrete acties zoals benoemd in de thematische verdieping en het werkdocument 'Actieplan Duurzaamheidsvisie 2019-2022' moeten hier invulling aan geven. Communicatie op projectniveau moet ervoor zorgen dat de gemeenschap op de hoogte is dat zij kan meedoen met concrete projecten, zoals participeren in aandelen voor zonenergie van Joris Wekt Op, meedoen aan een isolatiecampagne van De Groene Vogel of afkoppelen van hemelwater als de straat open gaat in een buurt.

Online platform – website Duurzaam.Beesel.nl

De gemeenschap mobiliseert zich al in ondernemersplatforms en coöperaties waar mooie initiatieven gerealiseerd worden. Toch ligt de activiteit vooral bij een selecte groep bedrijven en bewoners. We willen juist de gemeenschap breed aanspreken. Een online platform moet hen inspireren en activeren met handelingsperspectieven en goede voorbeelden. De website bevat ook de visie met het overkoepelende verhaal van de gemeente Beesel die duurzaam wordt.

Offline platform – duurzaamheidstrefpunt

Een website is niet voor iedereen een gangbaar medium. Een fysieke ontmoetingsplek (een vast en/of een mobiel informatiepunt zoals een camper of caravan) gericht op duurzaamheid kan helpen om mensen te informeren, te activeren en samen te brengen.

Bij het realiseren van dit duurzaamheidstrefpunt zoeken we de samenwerking met bestaande lokale initiatieven. In het trefpunt kunnen inwoners op een laagdrempelige manier informatie ophalen over het verduurzamen van hun woning, over energiebesparing en over de financiering daarvan en kunnen inwoners aangeven waar ze tegenaan lopen en waar behoefte aan is. Daarbij kijken we tevens naar koppelkansen met andere thema's die een rol spelen bij een prettige leefomgeving, zoals levensloopbestendig wonen, klimaatadaptatie en veiligheid. Een plan van aanpak moet uitwijzen op welke manier een fysieke ontmoetingsplek vorm krijgt.

Klankbordgroep

We moeten goed nadenken over de vorm waarin gemeente en gemeenschap in gesprek blijven met elkaar. Binnen de gemeente werkt een transitieteam aan de uitvoering van de visie. We streven daarnaast naar een klankbordgroep vanuit de Beeselse gemeenschap en partners/belanghebbenden. Wie daarin deelnemen zullen we gezamenlijk moeten bepalen. Samen kunnen we blijvend de acties, doelen en tussenstappen formuleren, aanscherpen en evalueren om te zorgen dat we een gedeeld beeld houden over de koers die we op gaan.

Regionale samenwerking

We merken dat er veel om ons heen gaande is. Het zou zonde zijn om het wiel opnieuw uit te vinden. Daarom willen we de regionale samenwerking versterken en kijken waar we aan kunnen sluiten bij gezamenlijke activiteiten.

7.2 Interne organisatie – gemeentebreed aan de slag met de visie

7.2.1 Organisatie programma duurzaamheid

Om de duurzaamheidsvisie handen en voeten te geven, werken we als gemeente met een interne structuur voor duurzaamheid. De precieze structuur en invulling is nog in vorming, maar het is de bedoeling dat alle thema's (circulaire economie, mobiliteit, klimaatadaptatie/biodiversiteit, inclusief de drie subthema's voor energie (besparing, aardgasvrij en opwek) een apart projectteam krijgen, met de benodigde expertise die binnenshuis aanwezig is. Dwars door deze zes projectteams lopen twee "saté-prikkers": communicatie en sociale duurzaamheid.

Sociale duurzaamheid is aangehaakt bij alle zes projectteams om te borgen dat we in de pas lopen met hetgeen al in de sociale agenda's speelt. Anderzijds zijn er voor processen en projecten binnen het sociaal domein ook kansen om te verduurzamen.

Communicatie ondersteunt de zes projectteams operationeel met raad en daad (advies op communicatiegebied en uitvoering van communicatie activiteiten).

De teams stemmen onderling af binnen een overkoepelend transitieteam.

De eerder genoemde klankbordgroep waarin gemeenschap/partners/belanghebbenden zijn vertegenwoordigd, geeft mening en advies over plannen en verkent gezamenlijke kansen met het oog op het behalen van de doelen.

7.2.2 Organisatie gemeentebreed

Verduurzaming moet niet alleen onderdeel worden van de genoemde teams, maar van de gehele interne organisatie. De kennis over verduurzaming en het handelen hiernaar moet breed binnen de organisatie worden geborgd. Leden van de projectteams integreren daarom de benoemde acties en doelen van de duurzaamheidsvisie binnen hun eigen afdeling. Medewerkers die in de wijken of achter de voordeur van mensen actief zijn, moeten ook handelen vanuit de visie. Er kunnen koppelkansen gemaakt worden tussen duurzame en sociale thema's. Aardgasvrij bouwen betekent ook comfortabel wonen. Energiebesparing betekent ook lagere energielasten. En meer groen rondom de woning bevordert het woongenot. De relatie tussen welbevinden en duurzaamheid ligt dus dicht bij elkaar en koppelingen kunnen op meerdere vlakken gemaakt worden.

7.2.3 Verduurzaming van de eigen organisatie en monitoring

Practice what you preach. De gemeente werkt aan haar eigen organisatie als voorbeeldfunctie én om een significante bijdrage te leveren aan de doelstellingen. Deze taken hebben we per thema benoemd. We stellen een duurzaamheidsagenda op voor de gemeentelijke organisaties om te bepalen hoe we gefaseerd gaan verduurzamen.

Ten slotte stellen we een plan van aanpak op voor monitoring en evaluatie van de gestelde doelen. Wat hebben we behaald en in hoeverre moeten we doelstellingen eventueel bijstellen? Wat meten we precies? Een goed inzicht in de stand van zaken helpt te bepalen of we op koers lopen of moeten versnellen.

7.3 Budget Duurzaamheid

De filosofie, dat duurzaamheid onderdeel is van de werkwijze en houding van de gemeentelijke organisatie en van alle individuele medewerkers, brengen we tot uitdrukking in de financiering van duurzaamheid.

Voor de uitvoering van deze duurzaamheidsvisie gaan we uit van drie financiële uitgangspunten:

- Veel geformuleerde actiepunten financieren we met de reguliere middelen die we al in de begroting binnen de diverse programma's hebben opgenomen. Enkele voorbeelden zijn de meerjarenonderhoudsbudgetten voor gemeentelijk vastgoed, het Gemeentelijk Rioleringsplan en het groenonderhoud. Eventuele nieuwe structurele posten of veranderingen in de kosten van de bestaande posten door de uitvoering van deze duurzaamheidsvisie verwerken we in de begroting van 2020 en verder.
- Een groot aantal actiepunten is nieuw en incidenteel. We kunnen nu nog niet overzien wanneer en in welke omvang we middelen moeten of willen inzetten. Binnen de investeringsreserve

hebben we een bedrag van € 1 miljoen gelabeld om uitgaven te doen op het gebied van duurzaamheid. Het college heeft het mandaat om uitgaven te doen van dit budget binnen de kaders van de duurzaamheidsvisie. Hierdoor kan het college snel beschikken over middelen en daarmee slagvaardig aanhaken op initiatieven en ontwikkelingen. We zoeken naar de best mogelijke inzet van de beschikbare financiële middelen, waaronder ook revolverende fondsen kunnen vallen.

Het college verantwoordt de besteding van het budget via de reguliere financiële cyclus.

- We gaan actief op zoek naar aanvullende financieringsbronnen buiten de gemeente, zoals cofinancieringen van partners, maar ook in de vorm van subsidiegelden en kredieten.

Na vaststelling van de duurzaamheidsvisie gaan wij samen met de gemeenschap aan de slag om de genoemde acties voor de periode tot en met 2022 te concretiseren en uit te werken. Dan wordt na verloop van tijd ook de verdeling van de financiële middelen duidelijker.

Maatschappelijke kosten en baten

Duurzaam leven en werken is niet perse duurder, maar vraagt een andere manier van denken en investeren.

Vaak gaan de kosten uit voor de baten en duurt het een aantal jaren voordat investeringen zijn terugverdiend. Over het algemeen rekent men daarbij alleen financieel rendement en wordt geen rekening gehouden met de maatschappelijke kosten van het niet duurzaam handelen of de maatschappelijke baten van het toekomstbestendig handelen.

Het is moeilijk om de maatschappelijke kosten en baten van bepaalde ingrepen of activiteiten te berekenen. Want hoe meet je dat een leefomgeving veiliger, gezonder en leuker is geworden voor de inwoners? Hoe meet je leefcomfort en welzijn van mensen? En wat zijn de 'verborgen kosten' van niet-toekomstbestendig handelen. Voorbeelden van deze 'verborgen kosten' zijn CO₂-uitstoot, vervuiling, land- en watergebruik en de uitputting van grondstoffen, maar ook sociale kosten, zoals onderbetaling en uitbuiting.

Pas als we deze maatschappelijke baten en kosten echt laten meetellen, wordt het rendement van duurzaam leven en werken inzichtelijk.

7.4 Monitoring

We willen nu niet te veel energie te steken in een maatschappelijke kosten/batenanalyse en monitoring, maar we willen vooral aan de slag gaan om tot verduurzaming te komen.

De komende jaren zal op verschillende thema's monitoring vanuit regio en het Rijk opgezet worden. In ieder geval gaat dat gebeuren vanuit het thema duurzame energie. Daar zullen we bij aansluiten om onze eigen voortgang te meten en om te vergelijken met andere gemeenten/regio's.

Begrippenlijst

Algemeen

CO ₂ -neutraal	Er is netto geen CO ₂ -uitstoot. Netto betekent dat er wel sprake kan zijn van lokale CO ₂ -uitstoot, maar dat deze elders wordt gecompenseerd.
Ecologisch	Ontwikkeling waarbij rekening wordt gehouden met de natuurlijke verhoudingen tussen omgeving en organismen die erin leven.
Gemeenschap	Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties die onderdeel uitmaken van de Beeselse samenleving.
Gemeente	De gemeentelijke organisatie.
Grote daken	Alle niet-woningdaken, zoals daken van sporthallen, scholen en bedrijven.
Proactief/ Reactief	Proactief is het ondernemen van actie om te voorkomen dat iets negatiefs gebeurt. Daar tegenover staat reactief waarbij er pas actie wordt ondernomen nadat iets negatiefs is gebeurd.
Transitie	Structurele verandering die het resultaat is van op elkaar inwerkende en elkaar versterkende ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld economie, energie, technologie, mobiliteit, natuur en milieu.

Energie

All electric	Een gebouw maakt alleen nog maar gebruik van elektriciteit, dus ook voor ruimteverwarming, warm tapwater en koken.
Emissie	Uitstoot of uitwerp van verontreinigende stoffen naar lucht, water of bodem
Aquathermie	Thermische energie uit water voor de inzet als gebouwverwarming. Denk hierbij uit warmte en/of koude uit oppervlaktewater, maar ook uit afval- drink- en rioolwater.
Energieneutrale gemeente	als gemeente ben je energieneutraal als je evenveel energie gebruikt als dat je opwekt.
Energieopslag	in een duurzame toekomst zijn we afhankelijk van duurzame bronnen die niet op elk moment energie leveren (in de nacht geen zon en geen wind op windstille momenten). Om vraag en aanbod van energie beter op elkaar af te stemmen, moet zowel warmte als elektriciteit worden opgeslagen in accu's of een van de vele andere opslagsystemen.
Landelijke energie-infrastructuur	alle aan- en afvoerlijnen binnen Nederland op het gebied van elektriciteit, gas en olie.
Netwerkbeheerder	Organisatie die zorgt voor het beheer van het netwerk waardoor energietransport plaatsvindt. In Limburg is dat meestal Enexis. Tennet en Gasunie zijn landelijke spelers.

Regionale Energiestrategie (RES)	– Een voorstel voor een inpassing van duurzame opwek in een bepaalde regio om aan de klimaatdoelen te komen. Dit voorstel wordt in een regionaal samenwerkingsverband tussen gemeenten opgesteld voor die specifieke regio.
Riothermie	thermische energie uit het riool.
Stakeholders	Alle personen, ondernemingen of organisaties die belang hebben en betrokken zijn bij een project/proces. In veel gevallen is er sprake van tegengestelde belangen.
Transitievisie Warmte	een visie over wanneer welk gebied op welke manier van het aardgas af moet. Het Rijk wil van elke gemeente uiterlijk 2021 een transitievisie warmte hebben ontvangen.
Warmtenet	een collectieve infrastructuur, bestaande uit (geïsoleerde) buizen waar warm water door wordt getransporteerd om gebouwen van warmte te voorzien.
Warmtepomp	met een warmtepomp kunnen woningen elektrisch verwarmd worden. Elektriciteit zorgt ervoor dat warmte uit de bodem (via een bodemlus) of uit de lucht (via een buitenunit) gewonnen wordt.

Duurzame mobiliteit

Distributiehuis	Een centraal punt waar logistieke stromen samenkomen. Hier kan vracht ontkoppeld worden en overgezet op kleinere vervoersmiddelen om binnen de bebouwde kom te bevoorraden.
Integraal	Allesomvattend
Laadinfrastructuur	De voorziening voor elektrische auto's om te kunnen laden, in de vorm van een laadpaal of een snellader.
Marktconsultatie	het vragen van advies aan betrokkenen bij de mobiliteitsmarkt.
Milieuzone	Gebied in de gebouwde omgeving waar alleen 'schone' voertuigen worden toegelaten.
Mobie deelauto	Project van duurzame deelmobiliteit van acht Noord-Limburgse gemeenten. Medewerkers kunnen elektrische auto of fiets gebruiken voor zakelijke ritten.
Mobiliteitssysteem	De verzameling van verschillende vervoermiddelen die verplaatsing mogelijk maakt.
Modal shift	De verschuiving tussen verschillende vervoersmogelijkheden, van personenvervoer met de auto naar OV, (elektrische) fiets en te voet.
Snellader	Een laadpunt waar elektrische auto's snel kunnen laden doordat er een hoog voltage aansluiting is, meestal 50 kW of hoger.
Zero emissie bevoorrading	bevoorrading van stedelijk gebied door bijvoorbeeld pakketdiensten met voertuigen waarbij geen emissie van schadelijke broeikasgassen plaatsvindt
Zero emissie vervoer	Vervoersmiddelen die op een duurzame manier van brandstof zijn voorzien waardoor de uitstoot van broeikasgassen gelijk is aan nul.

Circulaire economie

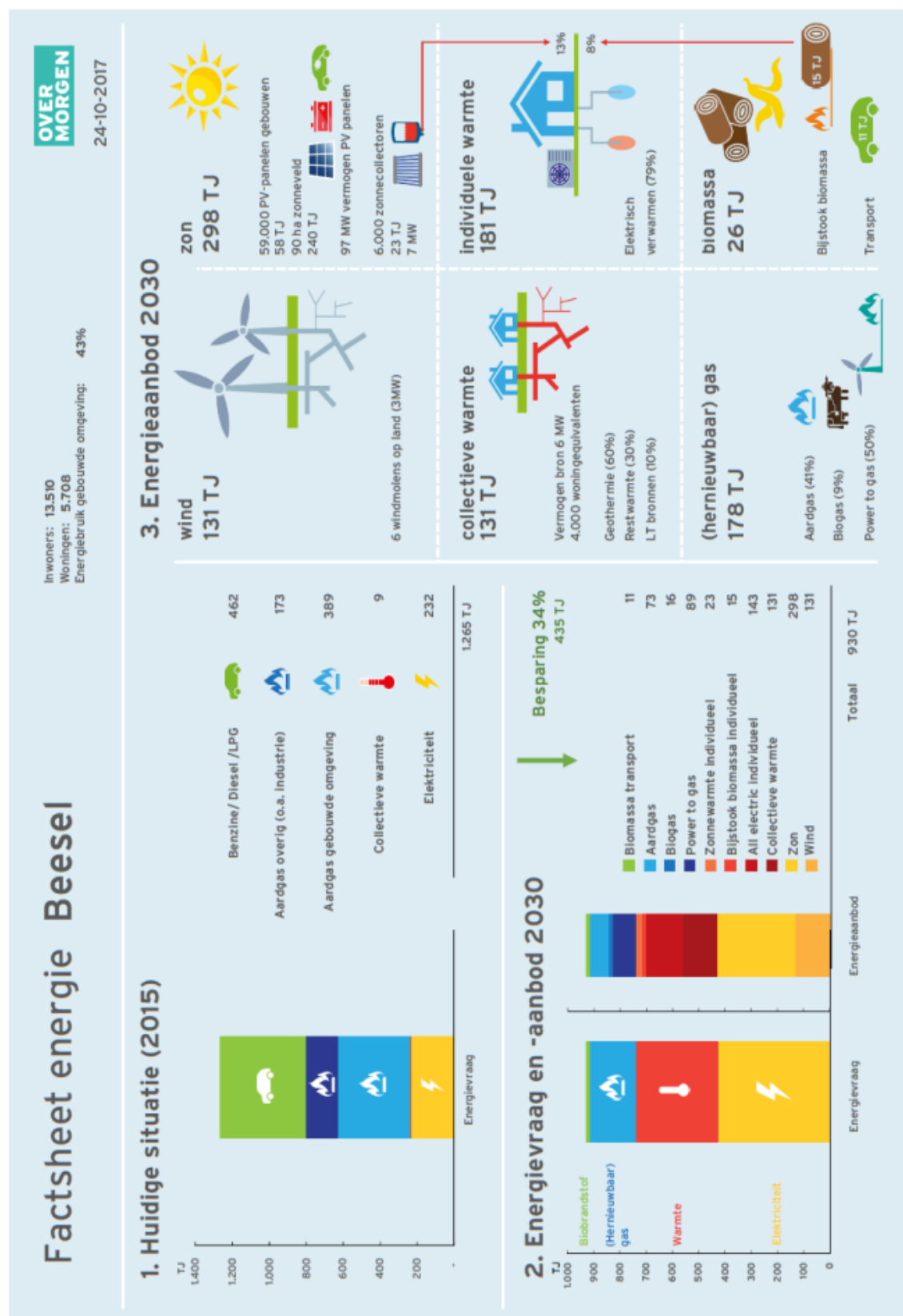
- Demontabel produceren** Producten zodanig produceren dat ze na gebruik weer uit elkaar gehaald kunnen worden waardoor de afzonderlijke delen opnieuw gebruikt of gerecycled kunnen worden.
- Gesloten kringloop** In de economische of ecologische kringloop blijven grond- en hulpstoffen steeds aanwezig door een permanent systeem van hergebruik.
- Glokaal** Samenvoeging van globaal en lokaal. Het houdt in dat wereldwijde (globale) inzichten lokaal toegepast worden.
- Leaseconstructie** Service waarbij diensten of producten worden gehuurd in plaats van worden gekocht. Eigenaarschap blijft zo bij de producent, waardoor de drijfveer hoog is om een hoog kwalitatief product te maken, te onderhouden en opnieuw in te zetten.
- Primaire grondstof** Grondstoffen die direct uit de natuur gewonnen worden: mineralen, fossiele energie en metalen.
- Recycling** Het opnieuw gebruiken van materialen.
- Sociale cohesie** Mate waarin burgers in de maatschappij verbondenheid ervaren en zich medeverantwoordelijk voelen voor het algemene welzijn.

Klimaatadaptatie & biodiversiteit

- Areaal verhard oppervlak** totale oppervlak binnen de gemeente aan daken, bestratingen, kassen en dergelijke waarvan het regenwater wordt afgevoerd naar de riolering en/of het oppervlaktewater
- Hittestress** Gezondheidsrisico's ten gevolge van een periode met uitzonderlijk warm weer.
- Infiltratieriolen** Buizen met poreuze wand of voorzien van gaten waardoor het (hemel)water kan wegzijgen (naar beneden zakken) in de ondergrond.
- Inheemse natuur** Natuur (planten en dieren) die van oorsprong in een bepaald gebied voorkomt.
- Klimaatbestendig** Inrichting van de omgeving en aanpassingen aan het vastgoed om de gevolgen van klimaatverandering (wateroverlast, hitte, droogte, overstroming) te beperken.
- Natuurinclusiviteit** Ruimte bieden aan flora en fauna bij de inrichting van onze leefomgeving.
- (Klimaat)stresstest** Onderzoek naar de kwetsbare en risicovolle plekken ten aanzien van wateroverlast, hitte, droogte, overstroming. Het uitvoeren van een stresstest is voor iedere gemeente verplicht.
- Tiny forest** Een dichtbegroeid, inheems bos ter grootte van een tennisbaan, vaak aangelegd op initiatief van of voor buurtbewoners.
- Waterberging** Het (tijdelijk) opslaan van water om afvoerpieken te verlagen en watertekorten tegen te gaan.
- Waterrobuust** Inrichting van de omgeving en aanpassingen aan het vastgoed om de gevolgen van bijvoorbeeld hevige neerslag te beperken.

Bijlage

Bijlage 1 Factsheet Energie Beesel 2017

Raadhuisplein 1
5953 AL Reuver
T 077 474 92 92
F 077 474 58 88
www.beesel.nl
info@beesel.nl